

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/174/2001

PREFERENCJE PARTYJNE W GRUDNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Pierwsze miesiące funkcjonowania nowego rządu przynoszą zwykle wiele ważnych decyzji. Publiczność ma okazję poznać nie tylko realizowany faktycznie program ugrupowań będących u władzy, ale także styl rządzenia nowej ekipy. W ciągu miesiąca poprzedzającego nasz sondaż¹ trwały trudne dyskusje na budżetem i poszukiwanie źródeł oszczędności budżetowych. Rząd odstąpił od niektórych zapowiadanych wcześniej decyzji (m.in. wprowadzenia podwyższonego podatku VAT w budownictwie). Wiele dyskutowano o negocjacjach dotyczących naszego wejścia do Unii Europejskiej i polityce rządu Leszka Millera w tym zakresie. Parlament po serii kontrowersyjnych zachowań Andrzeja Leppera w atmosferze skandalu odwołał go ze stanowiska wicemarszałka Sejmu. Wydarzenia te mogły wpływać na preferencje polityczne Polaków.

Udział w wyborach parlamentarnych, gdyby odbywały się w grudniu, zadeklarowało 58% ankietowanych, czyli o 5 punktów mniej niż w listopadzie. Od października obserwujemy, normalne po każdym okresie wyborczym, zmniejszenie zainteresowania polityką, a tym samym spadek liczby osób deklarujących uczestnictwo w ewentualnych wyborach.

Przeszło dwa miesiące po terminie faktycznych wyborów najwyższe poparcie potencjalnych uczestników głosowania ma nadal koalicja SLD-UP. Począwszy od grudnia notowania obu partii startujących razem w wyborach będziemy analizować oddzielnie - na SLD chce obecnie głosować 36% wyborców, natomiast UP poparłoby 3% głosujących. Łącznie oba ugrupowania zdobyłyby zatem 39% głosów, o 6 punktów mniej niż w listopadzie. Na PSL - trzecie z ugrupowań tworzących koalicję rządową - głosowałoby 7% wyborców, nieznacznie mniej niż miesiąc temu. Wchodząca także w skład koalicji KPEiR uzyskałaby 2% poparcia.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (139) przeprowadzono w dniach 7-10 grudnia 2001 roku na liczącej 960 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Spośród ugrupowań opozycyjnych, mających swoich przedstawicieli w parlamencie, w grudniu najsilniejsze poparcie społeczne otrzymałyby PiS i PO. Na partię Lecha Kaczyńskiego gotowych byłoby głosować 12% wyborców, czyli o 6 punktów więcej niż w listopadzie. Platforma tak samo jak przed miesiącem zdobyłaby przychyłość co dziewiątego uczestnika głosowania (11%). Chęć poparcia Samoobrony zadeklarowało w grudniowym sondażu 8% wyborców, o 2 punkty mniej niż w listopadzie. Na takim samym poziomie jak przed miesiącem utrzymuje się natomiast poparcie dla LPR, na którą głosowałoby 6% wyborców. Wśród ugrupowań opozycji pozaparlamentarnej poparcie 3% głosujących, a więc takie samo jak przed miesiącem, uzyskałaby UW. Pozostałe ugrupowania miały jeszcze mniej zwolenników - po 1% zadeklarowanych wyborców byłoby gotowych oddać swój głos na praktycznie już nieistniejącą AWSP oraz na UPR. Jak zwykle po wyborach preferencje Polaków stają się mniej jednoznaczne - coraz więcej potencjalnych uczestników wyborów nie wie, komu udzieliłoby poparcia.

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach		Wyniki wyborów z 23 IX 2001
	XI 2001	XII 2001	
	w procentach		
Sojusz Lewicy Demokratycznej	45	36	41
Unia Pracy		3	
Prawo i Sprawiedliwość	6	12	9,5
Platforma Obywatelska	11	11	13
Samoobrona	10	8	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	8	7	9
Liga Polskich Rodzin	6	6	8
Unia Wolności	3	3	3
Akcja Wyborcza Solidarność Prawicy	2	1	6
Polska Partia Socjalistyczna	1	0	0
UPR	1	1	-
KPEiR	1	2	-
Inne	1	1	1
Trudno powiedzieć	6	9	-
	N=610	N=558	

Mimo podejmowania trudnych decyzji i wzbudzania wielu kontrowersji tworząca rząd koalicja SLD-UP ma nadal zdecydowanie największe poparcie Polaków. Jednak w porównaniu z sondażem listopadowym zmniejszyła się akceptacja obu ugrupowań startujących razem w wyborach. Trudno jednoznacznie stwierdzić, w jaki sposób rozłączne potraktowanie obu partii mogło wpłynąć na ich notowania. Z jednej strony poparcie dla koalicji mogło być wyższe, gdyż w obecnych warunkach politycznych Polacy wysoko cenią zdolność do zachowania jedności. Z drugiej strony doświadczenie uczy, że w sondażach poparcie liczone oddzielnie okazuje się zwykle wyższe niż poparcie dla partii występujących wspólnie (z taką sytuacją mieliśmy do czynienia przed wyborami). Dzieje się tak m.in. dlatego, że samodzielne partie zdobywają dodatkowych zwolenników, którzy nie aprobują drugiego z koalicjantów (w tym przypadku chodzi przede wszystkim o zwolenników UP nieakceptujących koalicji z SLD). Jeśli ta druga ewentualność okazałaby się bliższa prawdy, wówczas spadek poparcia dla rządzącej koalicji może być bardziej znaczący, niż wskazuje na to obecna różnica notowań.

Największy przyływ zwolenników odnotowaliśmy w przypadku PiS. Partię tę poparło w grudniu dwukrotnie więcej potencjalnych wyborców niż miesiąc wcześniej i jest ona jedyną, która w naszym sondażu uzyskała więcej głosów niż we wrześniowych wyborach. Po trudnych przejściach swego lidera nieznacznie straciła Samoobrona. Poparcie dla pozostałych ugrupowań praktycznie nie uległo zmianie.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udział

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	58	17	25	960
Płeć				
Mężczyźni	64	17	19	458
Kobiety	53	17	30	502
Wiek				
18-24 lat	54	23	23	148
25-34	58	19	23	173
35-44	59	16	25	188
45-54	64	14	22	197
55-64	64	12	24	95
65 lat i więcej	51	17	32	158
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	16	28	352
Miasto do 20 tys.	52	23	25	113
20-100 tys.	61	16	23	187
101-500 tys.	58	17	25	190
501 tys. i więcej mieszk.	65	16	19	118
Wykształcenie				
Podstawowe	49	23	28	246
Zasadnicze zawodowe	52	19	29	263
Średnie	62	14	24	333
Wyższe	80	7	13	117
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	76	5	19	66
Prac. umysł. niż. szczebla	69	15	16	72
Pracownicy fiz.- umysł.	49	17	35	95
Robotnicy wykwalifikowani	59	20	21	78
Robotnicy niewykwalifik.	36	29	36	38
Rolnicy	75	11	13	48
Pracujący na własny rach.	66	13	21	54
Bierni zawodowo				
Renciści	51	21	28	111
Emeryci	57	13	29	186
Uczniowie i studenci	58	25	17	80
Bezrobotni	57	17	26	97
Gospodynie domowe i inni	39	25	36	32
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	60	15	24	139
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	68	16	16	80
sekt. pryw. poza rolnict.	57	16	27	201
prywatnym gosp. rolnym	73	8	19	54
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	53	16	31	142
276-399	56	18	26	123
400-549	52	19	29	148
550-799	60	15	25	152
Powyżej 799 zł	73	11	16	202
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	18	32	341
Średnie	55	19	26	394
Dobre	76	11	13	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	17	17	46
Raz w tygodniu	60	18	22	452
1-2 razy w miesiącu	58	16	26	174
Kilka razy w roku	56	17	27	199
W ogóle nie uczestniczy	50	14	35	88
Poglądy polityczne				
Lewica	68	15	17	290
Centrum	58	16	25	270
Prawica	75	11	14	180
Trudno powiedzieć	31	25	45	217

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWSP	KPEiR	LPR	PO	PPS	PSL	PiS	Samoobrona
Ogółem	1	2	6	11	0	7	12	8
Płeć								
Mężczyźni	2	2	4	10	0	8	11	10
Kobiety	1	2	8	11	0	6	13	7
Wiek								
18-24 lat	2	0	7	17	0	4	15	10
25-34	0	0	7	19	0	7	11	5
35-44	2	1	6	10	0	8	15	12
45-54	2	1	5	7	0	10	10	11
55-64	1	4	3	7	2	8	15	8
65 lat i więcej	2	9	9	4	0	5	8	4
Miejsce zamieszkania								
Wieś	1	3	6	7	0	14	7	15
Miasto do 20 tys.	0	4	7	3	0	3	11	4
20-100 tys.	3	1	6	7	0	6	11	6
101-500 tys.	1	1	4	18	0	2	15	6
501 tys.i więcej mieszk.	2	1	8	20	0	2	25	1
Wykształcenie								
Podstawowe	0	6	4	3	0	8	10	20
Zasadnicze zawodowe	3	1	5	6	0	10	11	11
Średnie	1	1	9	11	0	6	15	3
Wyższe	1	1	1	27	0	3	12	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	0	1	22	0	3	11	0
Prac.umysł.niż.szczebła	2	0	2	14	0	10	8	9
Pracownicy fiz.- umysł.	0	0	12	11	0	9	14	4
Robotnicy wykwalifikowani	1	0	7	9	0	4	17	10
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	25	0	0	0	23
Rolnicy	0	0	9	0	0	46	0	16
Pracujący na własny rach.	4	0	0	29	0	3	18	3
Bierni zawodowo								
Renciści	2	8	8	4	0	4	5	15
Emeryci	2	7	6	5	1	4	14	5
Uczniowie i studenci	0	0	10	17	0	0	16	10
Bezrobotni	3	0	5	3	0	5	20	11
Gospodynie domowe i inni	0	0	12	7	0	0	16	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	0	0	6	11	0	10	7	8
spółce właścicieli	3	0	7	25	0	1	14	5
prywatnych i państwa	2	0	2	17	0	4	18	6
sekt. pryw. poza rolnict.	0	1	5	0	2	45	0	17
prywatnym gosp. rolnym								
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	2	1	7	8	0	9	3	18
276-399	0	0	11	5	0	4	14	13
400-549	0	1	7	7	1	9	14	7
550-799	0	4	4	9	0	6	13	3
Powyżej 799 zł	2	2	4	15	0	3	18	3
Ocena własnych war. mater.								
Złe	2	1	10	9	0	7	9	14
Średnie	2	3	3	5	0	8	13	8
Dobre	1	2	6	20	0	7	14	3
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	3	3	17	10	0	6	11	15
Raz w tygodniu	2	2	9	13	0	10	13	9
1-2 razy w miesiącu	2	0	0	4	1	8	15	6
Kilka razy w roku	1	4	1	9	0	3	9	9
W ogóle nie uczestniczy	0	0	2	17	0	1	10	2
Poglądy polityczne								
Lewica	0	1	1	4	0	7	3	7
Centrum	1	1	6	13	1	9	13	14
Prawica	5	4	16	20	0	3	26	6
Trudno powiedzieć	0	4	2	5	0	12	11	6

(continued)

Tabela 2 (cd.). Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

	(%)						
	SLD	UPR	UP	UW	Inna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	1	3	3	1	9	558
Płeć							
Mężczyźni	39	1	2	3	1	6	293
Kobiety	33	1	3	3	1	11	265
Wiek							
18-24 lat	24	1	7	4	0	9	80
25-34	32	2	4	2	0	12	100
35-44	28	1	2	5	0	12	111
45-54	46	0	2	4	2	2	127
55-64	48	0	0	2	0	4	61
65 lat i więcej	42	0	2	0	0	13	80
Miejsce zamieszkania							
Wieś	28	0	3	2	0	13	198
Miasto do 20 tys.	54	2	1	2	0	10	58
20-100 tys.	42	1	3	3	0	10	114
101-500 tys.	45	1	2	3	0	1	110
501 tys. i więcej mieszk.	23	1	2	7	4	5	77
Wykształcenie							
Podstawowe	33	0	4	0	0	11	121
Zasadnicze zawodowe	35	1	3	3	0	12	137
Średnie	39	0	2	3	1	8	205
Wyższe	36	2	3	8	2	3	93
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	44	2	2	8	4	2	50
Prac. umysł. niż. szczebla	41	0	1	5	2	6	49
Pracownicy fiz.- umysł.	27	0	3	3	0	15	46
Robotnicy wykwalifikowani	43	3	3	3	0	2	46
Robotnicy niewykwalifik.	29	0	0	1	0	11	14
Rolnicy	14	0	0	0	0	15	36
Pracujący na własny rach.	25	2	3	2	0	10	36
Bierni zawodowo							
Renciści	42	0	1	0	0	12	56
Emeryci	46	0	1	1	0	7	107
Uczniowie i studenci	29	2	6	6	0	4	46
Bezrobotni	31	0	7	4	0	13	55
Gospodynie domowe i inni	45	0	16	0	0	6	12
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	46	1	1	3	1	5	84
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	24	0	6	5	4	6	55
sekt. pryw. poza rolnict.	33	2	1	6	0	10	114
prywatnym gosp. rolnym	16	0	0	0	0	14	40
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	34	0	4	0	0	14	76
276-399	36	2	1	2	0	10	69
400-549	34	0	1	4	1	13	78
550-799	44	0	5	5	0	7	91
Powyżej 799 zł	42	1	2	5	2	3	147
Ocena własnych war. mater.							
Złe	32	0	2	2	1	11	169
Średnie	41	1	3	3	0	12	217
Dobre	34	2	3	4	1	3	171
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	19	0	3	0	1	12	30
Raz w tygodniu	26	0	3	2	0	9	271
1-2 razy w miesiącu	43	0	2	2	0	17	101
Kilka razy w roku	51	2	2	5	2	3	111
W ogóle nie uczestniczy	56	2	4	6	0	0	44
Poglądy polityczne							
Lewica	70	1	4	0	0	5	198
Centrum	30	1	2	4	1	3	158
Prawica	4	1	1	6	1	6	135
Trudno powiedzieć	16	0	5	2	0	38	67